

Seminář č. IV. – Předporozumění v právní interpretaci

Zadání příkladů:

I. S poukazem na ustanovení konkrétních právních předpisů odůvodněte a vysvětlete, v čem spočívají tzv. řídicí ideje uvedených orgánů veřejné moci:

a) veřejný ochránce práv (z. č. 349/1999 Sb.)

1) Veřejný ochránce práv (dále jen "ochránce") působí k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod.

(3) Ochránce provádí systematické návštěvy míst, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí nebo v důsledku závislosti na poskytované péči, s cílem posílit ochranu těchto osob před mučením, krutým, nelidským, ponižujícím zacházením nebo trestáním a jiným špatným zacházením.

(5) Ochránce vykonává působnost ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací 1).

b) orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)

§ 1 (359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí)

Sociálně-právní ochrana dětí

(1) Sociálně-právní ochranou dětí (dále jen "sociálně-právní ochrana") se rozumí zejména

a) ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu,

b) ochrana oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění,

c) působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny.

§ 5

Předním hlediskem sociálně-právní ochrany je zájem a blaho dítěte.

c) obecný soud

Čl.90

Soudy jsou povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům. Jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy.

Čl.95

(1) Soudce je při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu; je oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s takovou mezinárodní smlouvou.

§ 79 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích:

(1) Soudci a přísedící jsou při výkonu své funkce nezávislí a jsou vázáni pouze zákonem. Jsou povinni vykládat jej podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a rozhodovat v přiměřených lhůtách bez průtahů, nestranně a spravedlivě a na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem.

(2) Nikdo nesmí narušovat nebo ohrožovat nezávislost a nestrannost soudců a přísedících.

§ 80

(1) Soudce a přísedící je povinen vykonávat svědomitě svou funkci a při výkonu funkce a v občanském životě se zdržet všeho, co by mohlo narušit důstojnost soudcovské funkce nebo ohrozit důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů.

(2) V zájmu záruk nezávislosti a nestrannosti výkonu soudcovské funkce soudce zejména

a) je povinen prosazovat a obhajovat nezávislost soudnictví a jeho dobrou pověst,

b) je povinen chovat se tak, aby nezavdal příčinu ke snížení důvěry v soudnictví a důstojnosti soudcovské funkce,

c) je povinen odmítnout jakýkoliv zásah, nátlak, vliv, přání nebo žádost, jejichž důsledkem by mohlo být ohrožení nezávislosti soudnictví,

d) se nesmí při výkonu své funkce nechat ovlivnit zájmy politických stran, veřejným míněním a sdělovacími prostředky,

e) musí vystupovat nezáujatě a ke stranám nebo účastníkům řízení přistupovat bez ekonomických, sociálních, rasových, etnických, sexuálních, náboženských nebo jiných předsudků,

f) dbá svým chováním o to, aby jeho nestrannost nebyla důvodně zpochybňována.

d) Ústavní soud
Čl.83 Ústavy:

Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti.

Čl. 88 odst. 2

(2) Soudci Ústavního soudu jsou při svém rozhodování vázáni pouze ústavním pořádkem a zákonem podle odstavce 1.

f) orgány činné v trestním řízení (obecně + zvláště státní zastupitelství)

§ 1 trestního řádu:

(1) Účelem trestního řádu je upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni. Řízení přitom musí působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachovávání zákonů a pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti.

§ 2

§ 2 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství:

(1) Státní zastupitelství je při výkonu své působnosti povinno využívat prostředky, které mu poskytuje zákon.

(2) Státní zastupitelství při výkonu své působnosti dbá, aby každý jeho postup byl v souladu se zákonem, rychlý, odborný a účinný; svoji působnost vykonává nestranně, respektuje a chrání přitom lidskou důstojnost, rovnost všech před zákonem a dbá na ochranu základních lidských práv a svobod.

II. Přečtete si stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 19.4.2006, sp. zn. Cpjn 201/2005 a návazný nálezn Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 78/06 (uloženy ve složce studijní materiály) týkající se problematiky odstoupení od smlouvy. Zamyslete se nad následujícími problémy:

- 1) Jaké jsou hlavní odlišnosti v nazírání Nejvyššího soudu a Ústavního soudu na daný právní problém?
- 2) Jaké právní principy a hodnoty hrají v dané věci nejvýznamnější roli?
- 3) Jakou roli sehrálo předporozumění těchto institucí v určení správného řešení?
- 4) Jaký je Váš názor na tento problém?

III. Přečtete si rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2011, č. j. 1 Afs 91/2010 - 3 (uložen ve složce studijní materiály), a zamyslete se nad následujícími problémy:

- 1) Jak Nejvyšší správní soud vyložil pojem závazek v prostředí zákona o omezení plateb v hotovosti?
- 2) Jaké argumenty přitom použil?
- 3) Který právní princip byl součástí předporozumění Nejvyššího správního soudu při řešení věci?
- 4) Jaký je Váš názor na řešení tohoto případu?